

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ.: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 17/2022

Μεταξύ:

TOTALCARE HOLDINGS LTD

Αιτητών

v.

ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Γιώργος Αναστασίου, Προεδρεύων
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Σόλων Παπαθεοχάρους, Μέλος
Δήμος Θωμά, Μέλος

Αιτητές:

TOTALCARE HOLDINGS LTD

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Στυλιανό Αυγουστή, Δικηγόρο για Παπαντωνίου & Παπαντωνίου Δ.Ε.Π.Ε
2. Γεώργιο Κωνσταντίνου, Διευθύνοντα Σύμβουλο Αιτήτριας Εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Δένα Εργατούδη, Δικηγόρο της Δημοκρατίας
2. Λεύκια Ξάνθου-Αραούζου, Ανώτερη Λειτουργό Γενικού Λογιστηρίου, Προϊστάμενη Κεντρικής Μονάδας Αγορών
3. Χρίστο Κυριακίδη, Λειτουργό Γεν. Λογιστηρίου
4. Βέρα Τρύφωνος, Αποθηκάριο, Υπεύθυνη διαγωνισμού

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 02 Αυγούστου 2022

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Η παρούσα διαδικασία στην Προσφυγή με αριθμό 17/2022 αφορά την εξέταση προσφυγής της εταιρείας TOTALCARE HOLDINGS LTD, (οι «Αιτητές»), εναντίον της απόφασης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, (η «Αναθέτουσα Αρχή»), να αναθέσει την σύμβαση της τρίτης 12μηνιαίας περιόδου ανάθεσης αναφορικά με το Διαγωνισμό αρ. Γ.Λ. 07/2019 για Συμφωνία Πλαίσιο, με τίτλο *«Προμήθεια καλλυντικών προϊόντων, παρασκευασμάτων καθαρισμού (απολυμαντικών & μη) & διαφόρων ειδών νοσοκομειακής χρήσης»* και συγκεκριμένα την Ομάδα 4: Παρασκευάσματα Καθαρισμού, στην εταιρεία DAMOCARE HELLAS LTD, (ο «Επιτυχών»).

Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 9/9/2019 και, με βάση τα αποτελέσματα των μίνι διαγωνισμών της πρώτης και δεύτερης 12μηνιαίας περιόδου ανάθεσης, στον Επιτυχόντα ανατέθηκε η Ομάδα 1 για την πρώτη περίοδο και οι Ομάδες 2 και 3 για την δεύτερη περίοδο ενώ στους Αιτητές ανατέθηκαν οι Ομάδες 2,3 και 4 για την πρώτη περίοδο και οι Ομάδες 1 και 4 για την δεύτερη περίοδο. Στον παρόντα μίνι διαγωνισμό της τρίτης 12μηνιαίας περιόδου, προσφορές υπεβλήθησαν στις 17/5/2022, μόνο από τους Αιτητές και τον Επιτυχόντα, για τις οποίες εξετάστηκαν μόνο τα οικονομικά δεδομένα εφόσον αφορούσαν τα ίδια προϊόντα που είχαν υποβληθεί

κατά τον προηγούμενο μίνι διαγωνισμό. Το κριτήριο ανάθεσης ήταν καθορισμένο ως η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάση τιμής, ανά Ομάδα.

Στις 24/6/2022, το Συμβούλιο του Γενικού Λογιστηρίου αποφάσισε όπως, για το τρίτο 12μηνο της Συμφωνίας πλαίσιο, κατακυρώσει τις Ομάδες 1, 2 και 3 στους Αιτητές και την Ομάδα 4 στον Επιτυχόντα. Αποτέλεσμα της απόφασης αυτής ήταν η παρούσα προσφυγή.

ΘΕΣΕΙΣ ΑΙΤΗΤΩΝ

Οι Αιτητές προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι η προσφερθείσα από τον Επιτυχόντα τιμή για την Ομάδα 4 είναι ασυνήθιστα χαμηλή και ότι αποτελεί αποτέλεσμα “Dumping”. Οι Αιτητές απέσυραν τον ισχυρισμό τους για “Dumping” κατά την ακρόαση της προσφυγής και προέβαλαν τον ισχυρισμό ότι η τιμή προσφοράς του Επιτυχόντα είναι κάτω του κόστους παραγωγής. Κατόπιν τούτου παρέμεινε μόνο ο ισχυρισμός περί ασυνήθιστα χαμηλής τιμής. Επικαλούμενοι το άρθρο 69 του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου του 2016 (73(I)/2016)¹ οι Αιτητές θεωρούν ότι η Αναθέτουσα Αρχή

---

¹ «*Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές*

69.-(1) *Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τις προμήθειες ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά.*

(2) *Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στο εδάφιο (1) μπορούν να αφορούν ιδίως:*

(α) *Τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών.*

έπρεπε να είχε χαρακτηρίσει την προσφορά του Επιτυχόντα ως ασυνήθιστα χαμηλή και ως εκ τούτου έπρεπε να του είχε ζητήσει οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής και, των υλικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των προσφερόμενων αγαθών. Πέραν τούτου, δεν αξιολόγησε όλα τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και έλαβε τη συγκεκριμένη απόφαση συνεπεία πλάνης, καθότι δεν εξέτασε την αξία υλικών κατασκευής των προϊόντων ώστε να εξάξει το συμπέρασμα ότι η προσφορά του Επιτυχόντα ήταν ασυνήθιστα χαμηλή. Προς απόδειξη των ανωτέρω οι Αιτητές παρέθεσαν στοιχεία της δικής τους πείρας επί του αντικειμένου, ως επίσης και τιμολόγια δικών τους αγορών για τα υλικά που απαιτούνται προς κατασκευή του επίμαχου προϊόντος, ισχυριζόμενοι ότι λαμβανομένων υπόψη όλων των

(β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου·

(γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα·

(δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του εδαφίου (3) του άρθρου 4·

(ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 71·

(στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

(3)(α) Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα.

(β) Η αναθέτουσα αρχή δύναται να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στο εδάφιο (2).

(γ) Η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει την προσφορά, εάν διαπιστώσει ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις του εδαφίου (3) του άρθρου 4.

(4) Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός εύλογης προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 107 της ΣΛΑΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία ενημερώνει την Επιτροπή.»

απαιτούμενων υλικών το τελικό προϊόν κοστίζει πολύ περισσότερο από την υποβληθείσα από τον Επιτυχόντα τιμή προσφοράς. Ανέφεραν μάλιστα ότι, σε αντίθεση με την υποβληθείσα από τον Επιτυχόντα τιμή του €1.56 ανά τεμάχιο, η δική τους τιμή ανερχόταν για το ίδιο προϊόν στα €2.90 και η ορθότητα της αποδεικνύετο από τα υποβληθέντα με την αγόρευση τους σχετικά τιμολόγια πρώτων υλών.

Τέλος οι Αιτητές επεσύναψαν, υπό μορφή υπομνήματος στη γραπτή τους αγόρευση, ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων κατά την αξιολόγηση του μίνι διαγωνισμού για το 2^ο δωδεκάμηνο, μεταξύ των ιδίων και της Αναθέτουσας Αρχής, μέσω των οποίων τους είχε ζητηθεί να δώσουν διευκρινήσεις για την μείωση της τιμής τους σε άλλο προσφερόμενο είδος, από €5.00 στον πρώτο μίνι διαγωνισμό σε €1.50 στον δεύτερο, ανά συσκευασία. Με την αναφορά τους αυτή οι Αιτητές υπεδείκνυαν διαφορετικό χειρισμό (και άρα άνιση μεταχείριση) από μέρους της Αναθέτουσας Αρχής, σε θέμα ασυνήθιστα χαμηλής τιμής.

ΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Η Αναθέτουσα Αρχή διευκρινίζει κατ' αρχήν ότι σε τέτοιου είδους ρυθμίσεις, όπως ο υπό εξέταση μίνι διαγωνισμός, οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα και συνάπτονται δυνάμει των μίνι διαγωνισμών σε τακτά χρονικά διαστήματα, η εκτιμώμενη αξία των σχετικών συμβάσεων βασίζεται στη συνολική πραγματική αξία

των διαδοχικών συμβάσεων του ιδίου τύπου, οι οποίες συνάφθηκαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο, αναπροσαρμοσμένη, όταν είναι δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους, κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται, σύμφωνα με την παράγραφο (α) του εδαφίου (11) του άρθρου 10 του Νόμου 73(Ι)/2016. Κατ' αυτό τον τρόπο και την υπό αναφορά νομοθετική πρόνοια έχει υπολογιστεί η εκτιμώμενη αξία και στην παρούσα περίπτωση μίνι διαγωνισμού, ως η πλέον κατάλληλη (ρεαλιστική) προσέγγιση που προβλέπεται από τη νομοθεσία, λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου αριθμού των υπό προμήθεια προϊόντων του μίνι διαγωνισμού αλλά και του όγκου/ποσοτήτων που προμηθεύεται το Δημόσιο, όπου οι ληφθείσες τιμές δεν μπορούν να συγκριθούν με τις τιμές της αγοράς.

Ακολούθως και σε σχέση με τον ισχυρισμό των Αιτητών ότι η προσφορά του Επιτυχόντα είναι ασυνήθιστα χαμηλή ενώ η απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής ελήφθη χωρίς την απαραίτητη δέουσα έρευνα και άρα αποτελεί προϊόν πλάνης, η Αναθέτουσα Αρχή παραπέμπει κατ' αρχήν σε αριθμό αποφάσεων από την νομολογία για να αποδείξει ότι το άρθρο 69 του Ν. 73(Ι)/2016 δεν την υποχρεώνει να ζητά από τους προσφοροδότες να δικαιολογήσουν το κόστος της προσφοράς τους παρά μόνο όταν υπάρχει από μέρους της πρόθεση απόρριψης τους για τον λόγο

αυτό. Βλέπε ΑΑΠ απόφαση 57/2015² **HELLENIC TZILALIS (CYPRUS) LTD** vs **ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ** και ΑΑΠ απόφαση 03/2018 μεταξύ της **ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ «ΑΔΚ ΑΡΩΝΗΣ-ΔΡΕΤΤΑΣ-ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Α.Ε. και Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΤΔ»** και της **ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ**, όπου διατυπώθηκε η αρχή ότι:

«η εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας περί διερεύνησης του θέματος των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών είναι μεν υποχρεωτική πριν την απόρριψη τέτοιων προσφορών, έτσι ώστε προτού αποκλειστεί κάποιος προσφέρων να του δοθεί η ευκαιρία να παράσχει διευκρινίσεις επί της σχετικής τιμολόγησης, πλην όμως αποκλειστικά για τις περιπτώσεις εκείνες που η Αναθέτουσα Αρχή κρίνει ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή. ... Αυτό άλλωστε αναφέρουν τόσο οι ευρωπαϊκές οδηγίες και η εναρμονιστική νομοθεσία, όσο και η σχετική νομολογία (LOGICOM PUBLIC LIMITED v. ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ κ.α., ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 153/2009, 14/1/2014). Δηλαδή, η υποχρέωση διερεύνησης δεν ισχύει για την περίπτωση όπου η Αναθέτουσα Αρχή δεν ταξινομεί κάποια προσφορά, φαινομενικά, ως ασυνήθιστα χαμηλή.»

---

² «... το άρθρο 61 του Ν. 12(Ι)/2006 [αντίστοιχο άρθρο 69 του Νόμου 73(Ι)/2016], δεν υποχρεώνουν την Αναθέτουσα Αρχή να ζητήσει από τον προσφοροδότη να της δικαιολογήσει το χαμηλό κόστος της προσφοράς του. Υποχρέωση υπάρχει εάν πρόκειται και/ή υπάρχει πρόθεση να τον απορρίψει για αυτό το λόγο. Στην παρούσα περίπτωση η Επιτροπή Αξιολόγησης έκρινε ότι η οικονομική προσφορά της επιτυγούσας δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με τον προϋπολογισμό της σύμβασης έτσι ώστε να χρήζει διευκρίνισης.

Η ουσία ύπαρξης του πιο πάνω όρου του διαγωνισμού και σαφώς του άρθρου του Νόμου είναι η προστασία των ίδιων των προσφοροδοτών από αδικαιολόγητη απόρριψη της προσφοράς τους, αλλά και την διασφάλιση του ίσου ανταγωνισμού και μη διαστρέβλωσης της αγοράς από κρατικές ενισχύσεις.»

Βλέπε επίσης *Υπόθεση T-392/15 European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 4ης Ιουλίου 2017*, σκέψεις 83 έως 89 της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου.

Από τις ανωτέρω αναφορές προκύπτει σαφώς ότι η Αναθέτουσα Αρχή, εάν δεν έχει αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία της προφοράς, δεν έχει υποχρέωση να προσφύγει στη διαδικασία για τον έλεγχο της αξιοπιστίας της σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 69 του Νόμου 73(I) του 2016. Στην υπό εξέταση περίπτωση, οι τιμές κρίθηκαν λογικές από την Αναθέτουσα Αρχή, όπως αναφέρεται και στην παρ. 6 «ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΙΜΩΝ» της Έκθεσης Αξιολόγησης των Προσφορών³, και όχι ως (φαινομενικά) ασυνήθιστα χαμηλές.

Παρατηρήθηκε επίσης ότι οι τιμές του Επιτυχόντα για το επίμαχο είδος 4.8 παρουσίαζαν αύξηση 11% σε σχέση με τις τιμές του για το προηγούμενο

---

³ «Μελετώντας τις προσφερθείσες τιμές, η Επιτροπή Αξιολόγησης, παρατήρησε ότι αρκετά από τα προς προμήθεια είδη παρουσιάζουν μείωση ενώ κάποια άλλα παρουσιάζουν αύξηση, συγκρινόμενα με τις τιμές που έχουν προσφερθεί κατά τη προηγούμενη περίοδο μέσω του αρχικού διαγωνισμού της Συμφωνίας Πλαίσιο (βλέπε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4). Η διακύμανση αυτή όμως, δεν θεωρείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης ως ανησυχητική, αφού οι τιμές δεν ξεφεύγουν πολύ από τα πλαίσια των προηγούμενων χρόνων. Η μείωση αυτή δύναται να οφείλεται στον αυξημένο ανταγωνισμό που επιτεύχθηκε, μιας και ο εν λόγω διαγωνισμός συμπεριλαμβάνει καθαριστικά/αντιβακτηριδιακά προϊόντα, τα οποία έχουν πολύ αυξημένη κίνηση, όπως επίσης και λόγω του ότι η αγορά του Δημοσίου προσφέρει στους Προμηθευτές εγγύηση άμεσης αποπληρωμής.

Όσον αφορά τις αυξήσεις που έχουν παρατηρηθεί σε αριθμό προϊόντων, δύναται αυτές να οφείλονται στην αυξητική τάση που παρατηρείται σε τιμές συγκεκριμένων πρώτων υλών, είτε λόγω ελλείψεων στην αγορά, είτε λόγω των αυξήσεων και των δυσκολιών στις εισαγωγές και εκτελωνίσεις.»

δωδεκάμηνο αλλά ήταν και κατά 7.5% ψηλότερες των τιμών των Αιτητών, επίσης για το προηγούμενο δωδεκάμηνο.

Σε σχέση με τα υποβληθέντα από τους Αιτητές στοιχεία κοστολογίου, που υπέβαλαν με την γραπτή τους αγόρευση, η Αναθέτουσα Αρχή υποδεικνύει ότι ο στόχος της νομοθεσίας δημοσίων συμβάσεων και των διαδικασιών που αυτή επιβάλλει είναι η λήψη των χαμηλότερων δυνατών τιμών, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης (τιμή, κόστος, βέλτιστη σχέση τιμής και ποιότητας). Πέραν τούτων, οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν αρμοδιότητα να επεμβαίνουν στην τιμολογιακή πολιτική των οικονομικών φορέων, δεδομένης και της δυνατότητας αυξομείωσης του κέρδους αναφορικά με την προμήθεια προϊόντων σε επίπεδο Ομάδας στην υπό εξέταση περίπτωση. Οι προσφέροντες μέσα από τις Συμφωνίες Πλαίσιο έχουν επίσης την ευελιξία να διαμορφώσουν την προσφερόμενη τιμή των προϊόντων τους ανάλογα με τα κατά περίπτωση αποθέματα που διαθέτουν ή/και τις τιμές που έχουν εξασφαλίσει από τους προμηθευτές τους, παράλληλα όμως έχουν την δυνατότητα να κατανέμουν το κέρδος τους ανάμεσα στα προϊόντα όλης της Ομάδας. Η αρμοδιότητα διερεύνησης σχετικών καταγγελιών περί της νομιμότητας οποιασδήποτε τιμολογιακής πολιτικής, ανήκει σε άλλα όργανα και φορείς της Δημοκρατίας. Τέλος, σημείωσε και τον αυξημένο ανταγωνισμό που παρατηρείται λόγω της φύσης των καθαριστικών/αντιβακτηριακών προϊόντων στο πρόσφατα διαμορφωμένο κλίμα λόγω της πανδημίας.

Η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει τέλος και σε επεξήγηση επί του ισχυρισμού των Αιτητών για άνιση μεταχείριση και διαφορετική (από μέρους της) συμπεριφοράς, αναφορικά με αντίστοιχο περιστατικό ασυνήθιστα χαμηλής τιμής που αφορούσε τους ιδίους και συνέβη κατά την διάρκεια του 2^{ου} 12μηνου τον Μάρτιο 2021. Οι εξηγήσεις της Αναθέτουσας Αρχής είχαν ως εξής:

- *Ανάδοχος για τα προϊόντα της Ομάδας 4, κατά το 1^ο 12μηνο (2020- 2021) του επίδικου διαγωνισμού ήταν η αιτήτρια εταιρεία, ήτοι TOTALCARE HOLDINGS LTD*
- *Κατά την υποβολή των προσφορών του 2^{ου} 12μήνου, η υποβληθείσα προσφορά του αιτητή παρουσίασε μείωση στις τιμές των προϊόντων της ΟΜΑΔΑΣ 4, της τάξεως του 30,6% στο σύνολο της εκτιμώμενη αξία, και 70% σε ένα από τα υπό προμήθεια προϊόντα.*
- *Συγκεκριμένα, το **ΕΙΛΟΣ 4.9: ΥΓΡΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΑΝΟΞΕΙΩΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ** κατακυρώθηκε στην αιτήτρια εταιρεία με τιμή €5,00 /1100ml, και κατά τον μίνι διαγωνισμό του 2^{ου} 12μήνου υποβλήθηκε τιμή από τον αιτητή €1,50 / 1100ml. Τα υπό αναφορά στοιχεία είναι ευδιάκριτα και στον πίνακα του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ I που επισυνάπτεται.*
- *Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα, η Συντονιστική Αναθέτουσα Αρχή είχε ξεκάθαρους ενδείξεις για υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής τιμής, και πράττοντας σύμφωνα με το οικείο νομοθετικό πλαίσιο, απεύθυνε σχετικό αίτημα προς τον Αιτητή για επεξήγηση της οικονομικής του προσφοράς.*
- *Ακολούθως, η Συντονιστική Αναθέτουσα Αρχή έκανε αποδεκτούς τους ισχυρισμούς του Αιτητή για εξασφάλιση σημαντικά μειωμένης τιμής της βασικής πρώτης ύλης του υπό αναφορά προϊόντος, και προχώρησε κανονικά στην Ανάθεση της Ομάδας (σχετικό έγγραφο υποβλήθηκε με την αγόρευση των αιτητών).*

Στην παρούσα περίπτωση, καταλήγει, υπήρξε αύξηση στην προσφερόμενη τιμή του προϊόντος σε σχέση με την εκτιμώμενη αξία, η οποία κρίθηκε λογική, επομένως το θέμα διαφέρει ουσιωδώς από τον προηγούμενο διαγωνισμό. Κατά συνέπεια η μη αναζήτηση σχετικής διευκρίνισης στην υπό εξέταση περίπτωση δεν συνιστά καθ' οιονδήποτε τρόπο παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Κατόπιν της απόσυρσης κατά την ακρόαση, από μέρους των Αιτητών, του ισχυρισμού για *Dumping* από τον Επιτυχόντα, παρέμεινε ως κύριο επιχείρημα των Αιτητών, για ακύρωση της επίδικης απόφασης, ο ισχυρισμός τους για ασυνήθιστα χαμηλή τιμή προσφοράς στο είδος 4.8. Με βάση την υφιστάμενη νομολογία είναι όμως σαφές ότι *ασυνήθιστα χαμηλή τιμή* καθορίζεται εκείνη που χαρακτηρίζεται και διερευνάται από Αναθέτουσα Αρχή ως *ασυνήθιστα χαμηλή*, πράγμα που δεν συνέβη στην παρούσα υπόθεση. Παραθέτουμε σε επανάληψη εδώ το ουσιώδες μέρος της δικής μας απόφασης στην προσφυγή 03/2018 μεταξύ της **ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ «ΑΔΚ ΑΡΩΝΗΣ-ΔΡΕΤΤΑΣ-ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Α.Ε. και Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΤΔ» και της ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ:**

«η εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας περί διερεύνησης του θέματος των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών είναι μεν υποχρεωτική πριν την απόρριψη

τέτοιων προσφορών, έτσι ώστε προτού αποκλειστεί κάποιος προσφέρων να του δοθεί η ευκαιρία να παράσχει διευκρινίσεις επί της σχετικής τιμολόγησης, πλην όμως αποκλειστικά για τις περιπτώσεις εκείνες που η Αναθέτουσα Αρχή κρίνει ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή. ... Αυτό άλλωστε αναφέρουν τόσο οι ευρωπαϊκές οδηγίες και η εναρμονιστική νομοθεσία, όσο και η σχετική νομολογία (LOGICOM PUBLIC LIMITED v. ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ κ.α., ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΦΕΣΗ ΑΡ. 153/2009, 14/1/2014). Δηλαδή, η υποχρέωση διερεύνησης δεν ισχύει για την περίπτωση όπου η Αναθέτουσα Αρχή δεν ταξινομεί κάποια προσφορά, φαινομενικά, ως ασυνήθιστα χαμηλή.»

η οποία όμως δεν είναι η μοναδική εφόσον υπάρχει σωρεία αποφάσεων διαφόρων οργάνων με το ίδιο συμπέρασμα.

Σε αντίθεση επίσης με τον επόμενο ισχυρισμό των Αιτητών, ότι δεν έγινε οποιαδήποτε έρευνα από μέρους της Αναθέτουσας Αρχής για το θέμα αυτό, φαίνεται από την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης (βλέπε παραπομπή 3) ότι το θέμα απασχόλησε την Αναθέτουσα Αρχή και δόθηκαν επαρκείς εξηγήσεις στην παρατηρηθείσα συμπεριφορά κοστολόγησης των Προσφοροδοτών, με μελέτη και ανάλυση ιστορικών στοιχείων τιμών αλλά και των τρεχουσών συνθηκών της αγοράς με τις ιδιομορφίες που την χαρακτηρίζουν. Ο μη χαρακτηρισμός της τιμής του Επιτυχόντα ως ασυνήθιστα χαμηλής ήταν αποτέλεσμα αυτής της έρευνας και ανάλυσης και αιτιολογήθηκε δεόντως από την Αναθέτουσα Αρχή.

Η αναφορά των Αιτητών περί έλλειψης έρευνας αναφορικά με την προσφερθείσα τιμή του Επιτυχόντα συνοδεύτηκε από παραδείγματα κοστολογίων των δικών τους

αγορών για πρώτες ύλες. Χωρίς να αμφισβητούμε την ορθότητα των υποβληθεισών πληροφοριών, θα συμφωνήσουμε με την Αναθέτουσα Αρχή ότι η τιμολογιακή πολιτική των οικονομικών φορέων δεν εμπίπτει στα πλαίσια των δικών της υποχρεώσεων για έρευνα και πιστοποίηση/επιβεβαίωση, ούτε φυσικά και οι όροι του διαγωνισμού απαιτούσαν τέτοια έρευνα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση μάλιστα, όπου το θέμα αφορά Ομάδα προϊόντων, οι οικονομικοί φορείς έχουν την δυνατότητα να κατανέμουν το κέρδος τους ανάμεσα στα προϊόντα όλης της Ομάδας. Ταυτόχρονα, όντως έχουν και την ευελιξία να διαμορφώσουν την προσφερόμενη τιμή των προϊόντων τους ανάλογα με τα κατά περίπτωση αποθέματα που διαθέτουν ή/και τις τιμές που έχουν εξασφαλίσει από τους προμηθευτές τους, θέματα που σαφώς εκπίπτουν της δικαιοδοσίας ελέγχου της Αναθέτουσας Αρχής.

Ο τελευταίος ισχυρισμός των Αιτητών περί άνισης μεταχείρισης, επειδή στον προηγούμενο μίνι διαγωνισμό κρίθηκε ότι υπήρχε φαινομενικά ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά, μας βρίσκει επίσης σύμφωνους με την θέση της Αναθέτουσας Αρχής, πρώτον διότι οι δύο περιπτώσεις δεν είναι συγκρίσιμες εφόσον στην προηγούμενη περίπτωση υπήρχαν σημαντικές μειώσεις των τιμών τόσο των προϊόντων όσο και του συνόλου της προσφοράς ενώ στην προκειμένη περίπτωση όλες οι τιμές παρουσίαζαν αύξηση και, δεύτερον, διότι οι διαγωνισμοί αποτελούν ανεξάρτητες μεταξύ τους διαδικασίες σύναψης σύμβασης, και ως εκ τούτου δεν είναι απαραίτητη η ταύτιση των χειρισμών του ενός διαγωνισμού με τον άλλο, όπως υποδεικνύεται

και από την απόφαση μας στην *Προσφυγή αρ. 7/2009, RAI CONSULTANTS PUBLIC ν. KOT* ημερομηνίας 13.5.2009, (στηριζόμενη στην Απόφαση του Εφετείου στην Υπόθεση Α.Ε. 3048, ημ. 18/10/2002 - Δημοκρατία ν. Χ. Μιχαηλίδη)⁴.

Ως εκ των ανωτέρω, κρίνουμε ομόφωνα ότι η παρούσα προσφυγή αποτυγχάνει και η επίδικη απόφαση επικυρώνεται, άνευ περαιτέρω διαταγής.

---

⁴«... Περαιτέρω θεωρούμε την προβαλλόμενη απόκλιση της Αναθέτουσας Αρχής από την έννοια της χρηστής διοίκησης και της εμπιστοσύνης των πολιτών σε αυτή προκαλούμενη από τη διαφορετική αντιμετώπιση των εν λόγω εμπειρογνομόνων σε άλλους διαγωνισμούς ως ανεπιτυχή αφού οι μεν όροι στους προβαλλόμενους διαγωνισμούς ήτο διάφοροι του παρόντος ενώ και στην περίπτωση ακόμη που οι περιπτώσεις εκρίνοντο ως ομοιάζουσες « με δικαιολογία στην αρχή της μη αντιφατικής συμπεριφοράς της διοίκησης , δε θα μπορούσε η Επιτροπή να οδηγηθεί στην παρανομία ή στη συνέχιση της. Ισότητα στην παρανομία δεν υπάρχει»(βλ.Κυπριακή Δημοκρατία , μέσω ΕΔΥ-ν- Χρίστου Μιχαηλίδη Α.Ε. 3048, ημ. 18/10/2002)...»